

POLJOPRIVREDNE SAVETODAVNE
I STRUČNE SLUŽBE

**POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA
I STRUČNA SLUŽBA LESKOVAC
d.o.o**

Ul. Jug Bogdanova 8a, 16000
Leskovac,
tel. 016/212-246, fax 016/254-639,
zavodle@open.telekom.rs
del. broj 354

GODINA VI I

300 PRIMERAKA

29.04. 2013

BILTEN

BR. 4

INFORMACIJE I SAVETI U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI

Sadržaj:

- Proizvodnja ranog kupusa na otvorenom*—**Jelena Stojiljković**
- *Paprika nega useva* - **Mijodrag Đorđević**
- *Program zaštite višnje i trešnje*- **Gordana Jovanović**
- *Zaštita luka* – **Mirjana Petrović**
- Radovi aprila meseca u pčelinjaku*- **Nenad Stefanović**

Proizvodnja ranog kupusa na otvorenom

U Leskovačkom kraju setva za proizvodnju rasada ranog kupusa na otvorenom počinje sredinom februara, u toplim lejama, rasadjivanje se obavlja tokom aprila, a berba zavisno od klimatskih prilika i osobine sorte/ hibrida tokom juna i jula.

Biološke karakteristike: Kupus spada u grupu povrća sa malim zahtevima za temperaturom, mada najbolje rezultate postizemo kada mu obezbedimo optimalne temperature u svim fazama rasta i razvika. Najpogodnije temperature za rast i razvoj kupusa su od 15-20⁰ C. Biljka kupusa zahteva dan duži od 12 h, naročito u fazi rasada, jer u slučaju nedostatka svetlosti dolazi do izduživanja stabla. S' obzirom da kupus ima veliku lisnu masu, a relativno slabo razvijen korenov sistem, kupus ima velike zahteve za vodom. Faza nakon rasađivanja se ističe u zahtevima za vodom. Za uspešnu proizvodnju kupusa najpogodnija su srednje teška zemljišta sa dobrim vazдушnim i vodnim režimom, koja su neutralne reakcije.

Tehnologija proizvodnje ranog kupusa: Obrada zemljišta mora biti kvalitetna i na vreme obavljena. Osnovna obrada počinje u jesen, na dubinu od 30 cm. Pre rasađivanja kupusa zemljište treba što bolje pripremiti, kako bi dobili sitnomrvičastu strukturu. Kupus dolazi na prvom mestu u plodoredu.

S' obzirom da obrazuje veliku vegetativnu masu, kupus veoma dobro usvaja hraniva iz organskih đubriva, koja je potrebno rasturiti u jesen sa osnovnom obradom. Kupus daje odlične rezultate pri đubrenju stajnjakom. U proseku kupus za 10 t prinosa iznosi 50 kg N, 15 kg P₂O₅ 50 kg K₂O. Đubrenje treba obaviti na osnovu rezultata Agrohemijske analize, ali je opšta konstatacija da đubrenje prolećnog kupusa treba uvećati 2-2,5 puta od količine hraniva iznetih prinosa. Maksimalnu količinu hraniva kupus zahteva u periodu obrazovanja glavice. Neposredno nakon sadnje biljka usvaja najveću količinu N, sve do momenta obrazovanja glavice. Pri obrazovanju glavice biljci je najpotrebniji P, pa sve do kraja vegetacije, a K se najviše usvaja u fazi rasta glavice, što nam govori da đubrenje kupusa treba bazirati na osnovnom đubrenju (zajedno sa osnovnom obradom).

Prihrana kupusa najčešće se obavlja u dva navrata: Prvi put do faze formiranja rozete, sa 1/3 N đubriva a drugu prihranu treba obaviti u početku formiranja glavice sa preostalim planiranim količinom đubriva.

Za ranu proizvodnju kupusa na otvorenom preporučuje se sadnja zdravog, dobro odnegovanog rasada na međuredni razmak oko 50 cm, a razmak u redu između biljaka 30-40 cm, kako bismo dobili sklop 50-66.000 biljaka/ha. Sadnja rsada se obavlja ručno-sadiljkom i mašinski-sadilicom. Ako se sadnja obavlja sadilicom, predhodno je moramo podesiti. Proveru nakon sadnje prvih biljaka možemo proveriti pokušajem čupanja biljke. Ukoliko isčupamo biljku, podešavanje moramo ponoviti, ukoliko otkinemo samo list, a biljka ostane zasadjena, sadilica je dobro podešena. Idealno vreme za rasađivanje je u jutarnjim ili večernjim satima.

Mere nege u proizvodnji ranog kupusa: Nakon nekoliko dana od rasađivanja vrši se kontrola useva, ako nedostaje više od 10 % biljaka treba obaviti presađivanje.

Navodnjavanje je neophodna mera u proizvodnji kupusa. Najbitnije navodnjavanje je nakon rasađivanja biljaka. Za uspešnu proizvodnju kupusa norme zalivanja su 200-400 m³ vode. Najbolji efekat se ostvaruje ako se zalivanje obavi tokom noći, ili rano izjutra. Mlađe biljke zahtevaju stalno vlažno zemljište. Na lakšim zemljištima norme zalivanja su manje, ali je navodnjavanje češće.

Međuredna kultivacija je obavezna mera nege, koja se obavlja sa ciljem uništavanja korova i stvaranje povoljnog vodno-vazdušnog režima. Prva kultivacija obavlja se 5 dana nakon rasađivanja, a sledeća posle svakog navodnjavanja sve do momenta zatvaranja redova.

Kod rane proizvodnje kupusa korišćenje herbicida nije česta praksa, borba protiv korova najčešće se izvodi dobrom predsetvenom pripremom i kasnijim kultiviranjem. Unošenjem zemljišnih insekticida počinje se borba protiv štetočina. Poslednjih godina veliki problem u proizvodnji kupusa predstavljaju bakteriozna oboljenja. Pored bakterijskih štete u proizvodnji ranog kupusa pričinjavaju i virozna i gljivična oboljenja.

Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo

mast. ing . polj. Jelena Stojilković

Paprika – nega useva

U gajenju paprike na otvorenom primenjuju se standardne mera nege, od kojih su posebno važne održavanje zemljišta u rastresitom stanju, navodnjavanju, prihranjivanju i suzbijanju zemljišnih štetočina. Čim se mlade biljke dobro ukorene potrebno je da se izvrši prvo okopavanje. Ova operacija izvodi se još 2-3 puta u toku vegetacije, odnosno uvek kada je potrebno da se suzbiju korovske biljke.

Za suzbijanje korovskih biljaka u paprici koriste se i herbicidi.

Paprika se teže prima od paradajza, stoga je veoma važno da se odmah po rasađivanju obavi zalivanje. Zalivanje je najvažnija mera u proizvodnji paprike jer ono u najvećoj meri utiče na visinu prinosa i kvalitet plodova. Frekvencija zalivanja paprike je takva da je ono ređe u prvom delu vegetacije a kad počne cvetanje i plodonošenje navodnjavanje se vrši svakih 7 dana naravno u zavisnosti od meteoroloških i zemljišnih uslova. Navodnjavanje se vrši brazdama, orošavanjem ili sistemom kap po kap. Za jedno zalivanje potrebno je oko 300 metara kubnih vode po hektaru.

Paprika je najosetljivija na nedostatak zemljišne vlage posle presađivanja i naravno u fazi cvetanja i razvoja plodova. Ukoliko u prvoj fazi rasad pati zbog nedostatka vode produžiće se vegetacija i redukovaće se prinos useva. Nedostatak zemljišne vlage u fazi cvetanja i rasta plodova dovodi direktno do opadanja cvetova i do masovnije pojave vršne truleži plodova.

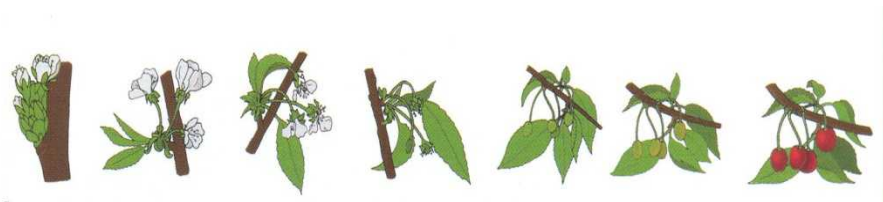
Plodovi su sitniji i lošijeg kvaliteta. Na lakšim zemljištima paprika se navodnjava češće, većim količinama vode, dok na težim ređe, manjim količinama vode.

Paprika je vrlo osetljiva na zemljišne štetočine koje joj pričinjavaju velike štete posle rasađivanja. Stoga se vrši tretiranje zemljišta odgovarajućim insekticidima pre rasađivanja. Inače ako se posle rasađivanja pojave prazna mesta vrši se njihovo popunjavanje novim biljkama.

Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo

dr Mijodrag Dorđević

PROGRAM ZAŠTITE VIŠNJE I TREŠNJE

MEHANIČKE MERE ZAŠTITE: Jedna od osnovnih mera zaštite voćaka tokom zimskih meseci jeste mehanička mera zaštite, što znači da prilikom rezidbe treba ukloniti sve obolele, polomljene, sasušene grane i grančice, ukloniti mumificirane i sasušene plodove koji su ostali na granama tokom zimskih meseci. Sav taj biljni materijal poželjno je odstraniti iz voćnjaka i obavezno spaliti, kako ne bi predstavljao izvor zaraze za nastupajući vegetacioni period. Tek nakon toga treba otpočeti sa hemijskom zaštitom.

PRVO PRSKANJE - pred početak vegetacije (plavo prskanje voćaka, kasno zimsko ili rano prolećno tretiranje). U ovom periodu treba primeniti neki od preparata na bazi bakra za suzbijanje prezimljujućih formi parazita: BAKARNI KREČ, BAKARNI OKSIHLORID, KOCIDE, CUPROXAT, BORDOVSKA ČORBA, BAKROCID, BLAUVIT i dr. Nekom od napred navedenih bakarnih preparata treba dodati neki preparat na bazi mineralnih ulja: GALPAR, GALMIN, EOS, BELO ULJE i dr.

Pre primene ovih preparata obavezno pročitati uputstvo o mogućnosti mešanja bakarnih sredstava i preparata na bazi mineralnih ulja kako ne bi došlo do pojave fitotoksičnosti na tretiranim biljkama.

Zimsko prskanje voćaka treba obavljati na temperaturi vazduha iznad 5°C i po tihom vremenu. Prilikom zimskog tretiranja svi delovi voćaka, od vrha voćke do prizemnog dela stabla,

moraju biti kvalitetno oprskani, sa većom količinom rastvora, tzv."kupanje voćaka" kako bi preparat dopro do svih pora, pukotina i otvora na voćki, jer su upravo to mesta gde prezimljavaju mnogi štetni organizmi.

DRUGO PRSKANJE - faza "belih kokica". U ovoj fazi primeniti neki od preparata za suzbijanje parazita *Monillia laxa*, prouzrokovača sušenja cvetova, grana i grančica: CHORUS, OLYMP, AKORD, SIGNUM, LENTOS, OCTAVE, GALOFUNGIN, BRAVO, DIONAL, SWITCH, ALERT, KUBUK, SUMILEX, i dr. Jednom od napred navedenih fungicida dodati neki od preparata za suzbijanje štetnih insekata: MOSPILAN, FASTAC, TALSTAR, TONUS, CALYPSO, ACTARA, CONFIDOR i dr.

TREĆE PRSKANJE - faza precvetavanja. Tokom faze precvetavanja višnje za suzbijanje parazita *Monillia laxa* i štetnih insekata koji se mogu pojaviti u ovom periodu treba primeniti kombinaciju preparata navedenih u drugom tretiranju. Međutim, kako ne bi došlo do pojave rezistentnosti, sticanja imuniteta gljivica i štetočina, poželjno je ići sa nekom drugom kombinacijom preparata od one koja je primenjena u fazi "belih kokica",

Dopunsko tretiranje višnje, u **fazi punog cvetanja**, obaviti kada se faza cvetanja višnje produži, u slučaju nestabilnog vremena koje je praćeno nižom temperaturom, učestalim kišama i povećanom relativnom vlažnošću vazduha, jer su to uslovi koji pogoduju razvoju parazita *Monillia laxa*. U tom slučaju primeniti neki od fungicida su suzbijanje, prvenstveno *Minillia laxa*, bez upotrebe preparata za suzbijanje štetočina, jer u ovoj fazi one ne predstavljaju nikakvu opasnost, a insekticidi mogu biti toksični za pčele.

ČETVRTO PRSKANJE - 10-12 dana nakon precvetavanja višnje- faza porasta plodova. Tokom ove faze primeniti neki od fungicida za suzbijanje parazita prouzrokovača ljubičaste lisne pegavosti (*Coccomices hiemalis*), koji može izazvati prevremeno opadanje lišća i retrovegetaciju. Za tu svrhu primeniti neki od sledećih preparata: DAKOFLO, POLYRAM, PREVENT, AKORD, ELECT, DITAN, LENTOS, MELPREKS, DODIN, OCTAVE, MANKOGAL i dr., uz dodatak nekog od insekticida: TONUS, ACTARA, MOSPILAN, TALSTAR, CONFIDOR, CIPKORD, DECIS i dr.

PETO PRSKANJE - 10-12 dana nakon prethodnog tretiranja – faza promena boje ploda višnje. Za ovo tretiranje primeniti kombinaciju preparata koji su preporučeni za četvrto prskanje. Nekom od fungicida obavezno dodati i insekticid, ali sa kratkom karencom u cilju suzbijanja trešnjine muve (*Rhagoletis cerasi*) (faza promene boje ploda).

ŠESTO PRSKANJE - nakon berbe višnje. Posle obavljene berbe višnje preporučuje se primena nekog od bakarnih preparata: BAKARNI KREČ, BAKARNI-OKSIHLORID, KUPRAGRIN, KOCIDE, BORDOVSKA ČORBA, CUPROXAT, NORDOX, BLAUVIT, BAKROCID i dr.

Ekonomski najznačajnija štetočina na višnji i trešnji: Na višnji i trešnji velike štete mogu pričiniti patogeni *Monilia laxa* (parazit prouzrokovatelj sušenja cvetova, grančica i grana) i *Cocomyces hiemalis* (parazit prouzrokovatelj ljubičaste lisne pegavosti), kada treba primenjivati fungicide tokom faze cvetanja i nakon precvetavanja.

Međutim, štete mogu pričiniti i štetni insekti, a naročito **trešnjina muva** (*Rhagoletis cerasi*). Ova štetočina ima jednu generaciju godišnje. ***Imago leti od sredine maja do prve dekade juna.*** Hrane se nektarom biljaka, naročito cvetovima, kao i mednom rosom. Kada ženka polno sazri polaže jaja najčešće na poluzrele plodove. Na mestu polaganja jaja zapaža se rupica od koje prema sredini ploda vodi kanal kojim larva prodre do koštice. U jednom plodu najčešće je jedna larva (redje dve ili više). Napadnuti plod omekša i podložan je truljenju.

Zbog toga, treba izvršiti tretiranje pre polaganja jaja (7 dana posle prve pojave trešnjine muve), a to je kada plodovi višnje ulaze u fazu zrenja. i tom prilikom koristiti insekticide sa kratkom karencom (MOSPILAN, VOLLEY, AVAUNT, HOSTAQUIK, ACTELLIC, DECIS, FURY i dr.).

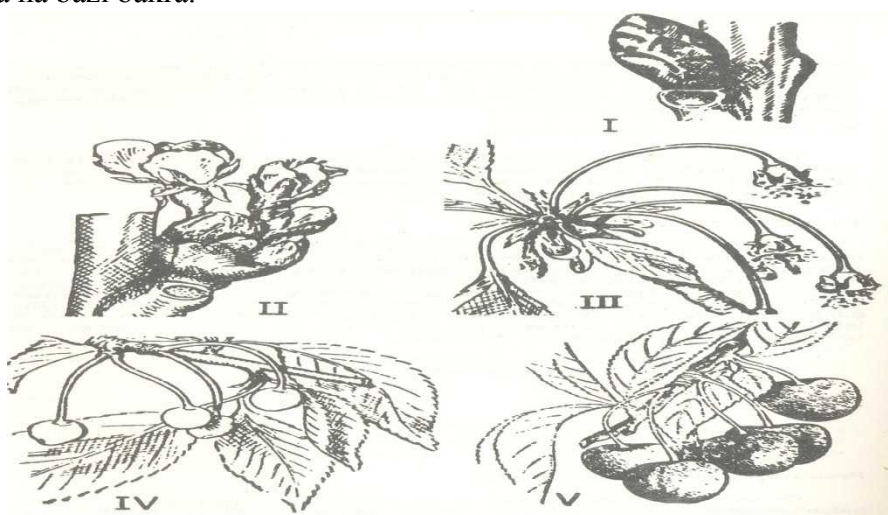
Ekonomski najznačajniji patogen na višnji *Monillia laxa*, parazit koji izaziva sušenje cvetova, grana i grančica, a infekciju ostvaruje tokom faze cvetanja višnje i ostalih koštičavih voćaka.

Greške u zaštiti višnje od ospičavosti:

- Proizvođači relativno kasno otpočinju sa zaštitom višnje od ospičavosti (tek po pojavi prvih simptoma), a vrlo rano u vegetaciji prekidaju sa tretiranjem.
 - Proizvođači izvode svega jedan do dva tretmana (prvi petnaestak dana nakon precvetavanja, a drugi 10-15 dana kasnije), što je nedovoljno, pogotovo u godinama sa većom količinom padavina u julu i avgustu.
 - Primena neodgovarajućih/neadekvatnih preparata.
 - Nakon berbe višnje ne primenjuju se mehaničke mere zaštite.
 - Osušena stabla u voćnjaku i potpuno sasušeni zasadi se ne krče, već predstavljaju izvore zaraze oboljenja.
-
- Ne sprovodi se kasno jesenje tretiranje nakon berbe, već je praksa da se bakarni preparati koriste samo tokom proleća za rano prolećno tretiranje.

Pravilna primena fungicida u zaštiti višnje od ospičavosti:

- Prvi tretman treba izvršiti u vreme precvetavanja višnje, u vreme kada voćari na području Leskovca obavljaju tretiranje protiv monilioznog sušenja cvetova i grančica. U toj fenofazi treba primeniti preparat koji istovremeno suzbija oba oboljenja.
- 12-14 kasnije treba izvršiti sledeće tretiranje. Ukoliko je godina kišovita obavezno obaviti i treće tretiranje.
- Primena registrovanih/kvalitetnih fungicida.
- Nakon berbe preporučuju se mehaničke mere zaštite u cilju uklanjanja obolelog, opalog lišća. Patogen prezimljava u opalom lišću i naredne godine, pri povoljnim vremenskim uslovima, može izazvati nove infekcije.
- Obolela pojedinačna stabla u zasadu koja su sasušena zbog dugogodišnje neadekvatne zaštite protiv ospičavosti treba iskrčiti kako ne bi predstavljala izvor novih zaraza.
- Nakon mehaničkih mera preporučuje se kasno jesenje tretiranje voćaka, odnosno primena preparata na bazi bakra.

Faze razvoja višnje i trešnje

Savetodavac za zaštitu bilja

mr Gordana Jovanović

ZAŠTITA LUKA

Već nekoliko godina povrtare koji u jesen posade luk za prolećnu potrošnju, u martu neprijatno iznenade kovrdžavi listovi ovog povrća. To je posledica napada minirajuće muve, koja se javlja svake godine, muve belog luka koja je manje štetna i lukove muve.

Minirajuća muva je sivkastocrni insekt dug do četiri milimetra. Ima dve generacije godišnje, u proleće i jesen. Muve prolećne generacije obično počinju da lete krajem marta. Pre polaganja jaja hrane se na listovima belog luka, na kojima ostavljaju tačkaste izgrizotine. Biljke se štite čim se primete tačkice, pre nego što ženke polože jaja.

Jaja polažu u najmlađe lišće. Čim se ispile, larve počinju da se hrane listom, presecajući sprovodne sudove. Zbog toga se listovi kovrdžaju. Kroz vijugave hodnike koje prave spuštaju se prema stablu i korenu. Tu završavaju razviće i ućaure se. U zavisnosti od jačine napada, u jednoj biljci može da se ućauri desetak larvi, najčešće na ovojnim listovima. Prolećna generacija završava razviće do kraja maja. Muve jesenje generacije izleću krajem septembra – početkom oktobra. Ako se luk izvadi ranije, one ostaju u zemlji, u kojoj završavaju razviće.

Larve jesenje generacije nanose štetu luku posađenom u leto i ranu jesen, koji se gaji iz rasada. Štete su manje ako se praziluk i crni luk posade ranije, praziluk u junu, a crni luk u septembru. Kada larve počnu da se pile, biljke su već dobro razvijene.

Muva belog luka je najkrupnija. Odrasli insekti su svetlomrki, dugi do centimetar, a larve bele i žučkaste, iste dužine. Prezime odrasli insekti u zemlji. Izleću kada se otopi sneg i srednja dnevna temperatura pređe dva stepena. Ženke polože po jedno jaje na stablo belog luka, oko centimetar ispod površine zemlje. Napadnute biljke zaostaju u porastu, imaju sasušeni i uvijen srednji list, a stablo truli i lako se odvaja od lukovice. Ova muva veće štete nanosi jesenjem belom luku. Zato biljke u proleće treba češće pregledati i štititi čim se otkriju prvi kovrdžavi listovi.

Lukova muva je najsličnija domaćoj. Ima tri generacije. Prezimi lutka u zemlji, a odrasli insekti se pojavljuju u vreme cvetanja višnje. Druga generacija izlećerajem juna, a treća u avgustu, iako to umnogome zavisi od temperature i vlažnosti.

Nije lako zaštititi luk od veoma štetnih muva, posebno kada se u ishrani koriste mladi i sveži plodovi. Zato kao prvo treba pravilno izabrati površinu za uzgoj. Slede odgovarajuće mere posle vađenja luka u jesen, mehanička i na kraju hemijska zaštita.

Za luk se bira zemljište na kojem prethodne vegetacije nije gajeno ovo povrće. Posle vađenja u jesen, tokom čišćenja lukovica, ovojni listovi se sakupe i spale, a njiva pažljivo obradi. U rano proleće luk treba češće obilaziti, pregledati i iščupati sve biljke koje imaju kovrdžavo lišće. To posebno važi za luk koji će se ubrzo izneti na tržište. Ako će se biljke vaditi nešto kasnije, mogu da se zaštite insekticidima kraće karence, na bazi acetamiprida (Mospilan) 0,025%, tiametoksama (Actara WG) 0,015% i slični, mada nijedan kod nas nema dozvolu za zaštitu luka od ovih štetočina. Međutim, prema inostranim iskustvima, oni mogu da smanje štete.

Luk koji će se vaditi u jesen prska se insekticidima na bazi dimetoata (Perfekthion, Dimetogal) 0,1%, koji takođe nema dozvolu za zaštitu luka od muva.

Svi ovi preparati imaju određenu karencu koju treba poštovati. Mora da prođe odgovarajuće vreme od prskanja upotrebe luka u ishrani. Šteta može da se smanji i kasnijom prolećnom sadnjom, kada prođe opasnost od ovih insekata. U proizvodnji mladog luka, pri setvi semena ili sadnji arpadžika, može se primeniti zemljišni insekticid Force 1,5G, čime se rešava

problem karence u mladom luku. Istovremeno , prparat deluje parama i omogućava zaštitu u periodu od 80 do 90 dana, a kontaktno delovanje preparata onemogućava ostatke preparata u jestivom delu mlade biljke.

Savetodavac za zaštitu bilja

Petrović Mirjana, dipl. ing. polj.

Radovi aprila meseca u pčelinjaku

Stanje pčelinjih društava

Pčelinja društva ulaze u april prilično jaka i sa velikom površinom legla. Izuzetak su jedino krajevi i pčelinjaci gde je došlo do stradanja pčela usled dejstva varoe, ili možda virusa, što bi tek trebalo da se utvrdi.

Snazne zajednice imaju 10 pa čak i više DB ramova pokrivenih pčelama ili 1-1,5 LR nastavak i 5-7 ramova legla, pa i više, na kraju marta meseca. Mlade pčele se uveliko rađaju i usled dobre paše, pčele luče vosak i grade saće. Ima unosa voćnog meda, ali se povećava i potrošnja.

Rad na pčelinjaku

Najvažniji posao pčelara u aprilu je da uradi sve poslove kako bi omogućio da pčelinja društva što snažnija uđu u bagremovu pašu. Pčelinja društva će imati mnogo više vremena za razvoj, nego prošle godine, i to je dobar znak da će spremnija ući u pašu. Najsnažnija mogu dobro da iskoriste i eventualne ranije paše (perko, uljana repica, vrba, voće, na planinama crnjuša).

Veoma je važno da pčelari još prvih aprilskih dana proširuju leglo dodavanjem satnih osnova i tako stvaraju uslove da u košnici bude što više pčela pred pašu. Ramovi sa satnim osnovama pri toplom vremenu i kod jakih društava (5 i više ramova legla) mogu se bez bojazni dodavati u sredinu legla. Zbog jake voćne paše, dodavanje izgrađenih ramova unutar a pogotovu skraja legla, moglo bi izazvati njihovo punjenje nektarom i polenom umesto da ih matica zalegne. Dobro je ukloniti iz košnice što više ramova na kojima nema legla, a na kojima je loše saće i tek po malo meda. Umesto njih, dodavati satne osnove, prema snazi društva, u sredinu legla ili eventualno skraja, sve do popunjavanja košnice. Tako će svaka satna osnova biti zaležena, i ispuniće se cilj pčelara da društva imaju dosta legla. U suprotnom, taj višak ramova medom i sa lošim saćem praktično će uzrokovati sužavanje legla.

U cvetanju jabuke, potrebno je da pčelari procene snagu društava i evidentiraju ona koja mogu iskoristiti bagremovu pašu, samostalno ili eventualno uz manju pomoć leglom ili pčelama iz drugog društva. Za DB košnice, potrebno je da pred bagremovu pašu imaju najmanje puno plodište pčela i meda takođe, kako bi pčele odmah počele da pune medišta. U cvetanju jabuke, one će imati 8 i više ramova legla. Eventualni nedostatak ćemo im nadoknaditi iz pomoćnih društava. Za LR košnice, taj zahtev je zbog dimenzija košnice i

strožiji, potrebno je da imaju dva puna nastavka pčela, kako bi pčele odmah prešle u dodat treći nastavak - medište. Oni pčelari koji nešto drugačije pčelare LR košnicom i ne koriste dva nastavka za plodište, staviće matičnu rešetku na prvi nastavak i iznad medište, a preko njega eventualno polumedište, koje se prethodno nalazilo na plodištu. Tada je vreme i za eventualna spajanja društava, pri čemu jednu maticu, ako je dobra, sačuvati formiranjem rojića u nekoj komori nukleusa ili oplodnjaka ili eventualno prazne kšnice.

Ima mnogo mogućnosti za razna kombinovanja i kod DB i kod LR košnice, a ono što je potrebno postići, to je da društva budu jaka, kako bi u paši, umesto nagona za negom legla, preovladao nagon za sakupljanjem meda. Jednostavno, ako je plodište puno pčela, pčele će lako preći u medište. Naravno, ne sme se zakasni sa dodavanjem medišta, pogotovu ove godine, jer bi jaka pčelinja društva iščekujući bagrem, pogotovu u slučaju kišnog vremena pred bagrem, mogla da dođu u rojidbeni nagon. I kod LR košnica, čak ako pčele zaposedaju (ali dobro) samo jedan nastavak, može se izmaći delimično medom ili polenom popunjeno saće iz drugog nastavka i višak ramova sa leglom (otvorenim) i staviti medište sa praznim saćem. Takva društva će dati izvesnu količinu meda.

Slabe zajednice i one sa malo hrane nisu spremne da iskoriste voćnu pašu za svoj puni oporavak, pa im treba pomoći dodavanjem hrane. Prihranjivanje je potrebno i srednjim i jačim društvima, osim u dane dobrog unosa nektara. Posebno je korisno ako kišno vreme potraje ili ako se dodaju satne osnove. April možemo iskoristiti i za izgradnju viška saća, za rojeve, medišta i slično, pa se za to mogu iskoristiti i društva koja su popunila plodišta. Njima možemo, privremeno ili trajno uklanjati po neki ram i dodavati satne osnove, koje ćemo posle vaditi. ovo proleće će verovatno omogućiti višak unosa polenovog praha, koji se može sakupljati skupljačima, ili stavljanjem ramova sa polenom - pergom, u rezervu. U svakom slučaju, voditi računa da ne dođe do blokade pčelinjih društava polenovim prahom.

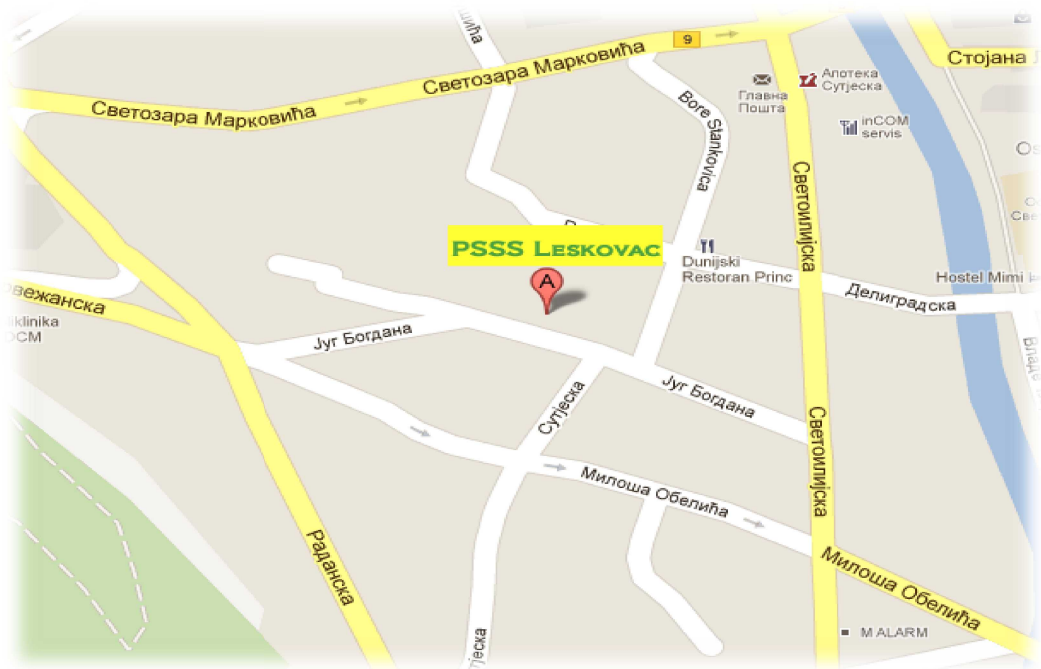
Tokom celog aprila, dobro je utopeliti pčelinja društva, pre svega odozgo, a može se stavljati i pregradna daska i vršiti i bočno sužavanje. Poneki pčelari stavljaju plastičnu foliju preko satonoša, što pomaže održavanju mikroklimе, ali ne znači ništa kod veoma slabih društava. Takva društva, koja ne ispoljavaju nikakav napredak u razvoju, najbolje je rasformirati, kako pčelar ne bi oko njih gubio vreme.

Zdravstveno stanje

Ako se primeti veće prisustvo varoe, pčelar bi trebalo da interveniše dimljenjem, jer po stavljanju medišta za neko vreme neće biti u prilici da pomogne društvima. S obzirom na prošlogodišnja stradanja društava u nekim krajevima usled nozemoze, dobro je i sada dati uzorke pčela (makar i živih) iz slabih društava koja ne napreduju, radi ispitivanja na nozemozu.

Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo

Nenad Stefanović, dipl. ing. polj.

Za sve informacije iz oblasti poljoprivredne proizvodnje možete se obratiti

POLJOPRIVREDNOJ SAVETODAVNOJ I STRUČNOJ SLUŽBI LESKOVAC

tel. 016/212-246, fax. 016/254-639

dipl. ing. Boban Stanković, **Direktor** 064/6454733

Savetodavna služba za ratarstvo i povrtarstvo

dr Mijodrag Đorđević, 064/6454731, 016/237-361

dipl. ing. Novica Milenković, 064/6454734, 016/273-364

mast. ing. Jelena Stojiljković, 064/8110750

Savetodavna služba za voćarstvo i vinogradarstvo

dipl. ing. Duško Jovanović, 064/6454736, 016/237-360

dipl. ing. Nenad Stefanović, 064/6454738

Savetodavna služba za stočarstvo

dipl. ing. Slavko Mladenović, 064/6454732, 016/237-362

Savetodavna služba za melioracije zemljišta

dipl. ing. Igor Ristić, 064/8110751

Savetodavna služba za zaštitu bilja

mr Gordana Jovanović, 064/6454735, 016/244-243

dipl. ing. Mirjana Petrović, 064/6454737, 016/237-363